

תצוה (304)

ב) שלא יהיה משוקע בעסק משא ומתן כל היום רק בגבול, ויקבע עתים לתורה, כמו שאמרו שם: קבעת עתים לתורה. זהו שמרומז: " **וּשְׁתֵּי שְׂרָשָׁוֹת**", פירוש, שני שרשים: "**זָהָב טְהוֹר**", אשר לפרנסה כשרה ונקיה, ומה הם השרשים: "**מִגְבֻּלַת תַּעֲשֶׂה אִתָּם**", שיהיה עסק הפרנסה מגבלות בגבול, לא משוקע כל היום, ושיהיה כאמת ובאמונה, זהו הראשי תיבות: מגבלות תעשה אותם: אותיות "אמת", גם המלת "אתם" חסר וא"ו כתיב, היינו "אמת".

ספר "עלים לתרופה"

וְעֲשִׂיתָ אֶת מְעִיל הָאֶפֶוד כְּלִיל תְּכֵלֶת (כח. לא)
 כתב הכלי יקר לפי שהמעיל מכפר על לשון הרע, היה כולו תכלת. כי תכלת דומה לים (סוטה יז.), ובים נאמר: "ואשבור עליו חקי ואשים בריח ודלתים" (איוב לח. י), ואומר: "עד פה תבוא ולא תוסיף" (שם. יא). והיה מן הראוי שילמד האדם מן הים שאינו פורץ מעבר לדלתים והבריה ששם לו ה', שהרי גם ללשון נתן הקב"ה חומה ובריה כמו שאמרו חז"ל (ערכין טו. ב), שהקפתי לך שני חומות, אחת של עצם [שיניים] ואחת של בשר. ועוד יש תועלת בתכלית, שיגרום להסתכל לשמים ולחשוב על כסא הכבוד, ובגלל זה ימעט בדיבור, כמו שכתוב: "האלוקים בשמים ואתה בארץ על כן יהיו דבריך מעטים" (קהלת ה. א) ספר "ילקוט מאיר לרעהו"

וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ (כה. לה)
 בבעל הטורים מביא ג' במסורה: "וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ, נעשה "וְנִשְׁמַע", "וְנִשְׁמַע" פתגם המלך. ומפרש השייכות ביניהם, דאמרינן במסכת מגילה (ג): בשם רבה (כך היתה גירסתו). וזהו הרמז: "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע", הוא לתלמוד תורה, "וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ", הוא עבודה, "ונשמע פתגם המלך", הוא קריאת המגילה, והמשך הפסוק: "כי רבה היא", כי מקרא מגילה עדיפה מתלמוד תורה ועבודה. ועוד רבה אמר מימרא זו, וזהו כי "רבה"!
 ספר "שיח הפרשה"

קדושתו של בית יהודי
 וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ (כח. לה)
 פעמוני הזהב והרימונים שהיו על מעילו של הכהן הגדול השמיעו את קולם, וכך יצא שנשמע קולו בבואו אל הקודש. ואומר על כל ה"סבא מסלבודקא": חז"ל אמרו (פסחים קיב.): שבעה דברים צוה רבי עקיבא את רבי יהושע בנו, ואחד מהם הוא שלא יכנס לביתו פתאום, וכל שכן לבית חבריו. והנה, הבה ונתבונן: הכהן הגדול, שהוא האדם הקדוש ביותר בעם ישראל,

פְּתִית לְמָאוֹר (כו. כ)

כתב רש"י ולא כתיב למנחות, כתב ה"חתם סופר": נראה לפרש דברי קדשו על פי מה שאמרו במגילה (ו): יגעת ומצאת תאמין, לא יגעת ומצאת אל תאמין, והני מילי בתורה, אבל במשא ומתן סייעתא היא מן שמיא. זהו שאומר רש"י, "פְּתִית לְמָאוֹר", ללימוד התורה יש להתיגע, כתתו עצמכם על דברי תורה, כי לא יגעת ומצאת אל תאמין, ולא כתיב למנחות, אבל לפרנסה, במשא ומתן, אין צורך להתיגע, כי מה שנקצב לו יגיע אליו גם בלי יגיעה, כי סייעתא היא מן שמיא.

ספר "להתערך באהבתך"

שמו של משה

וְאִתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ (כו. כ)

כתוב ב"בעל הטורים" בכל התורה כולה מאז לידתו של משה רבינו אין פרשה שלא הוזכר שמו של משה, חוץ מפרשתינו, פרשת תצוה, שלא הוזכר כלל שמו, אלא נאמר בלשון "וְאִתָּה" [למעט חומש דברים אשר הוא מדברי משה רבינו], והטעם לכך, כיון שאמר משה במעשה העגל "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", וקללת חכם אפילו על תנאי באה, ונתקיימה הקללה בפרשה זו. מכאן אמרו שלא יפתח אדם פיו לשטן, ויש שרמזו זאת בתיבת "וַיִּקְחוּ", ראשי תיבות וישאו קל וחומר, ולא יקללו את עצמם. בספר "דברי צדיקים", כתב שמעתי אומרים בשם הגר"א הטעם שדווקא בפרשה זו נתקיימה הקללה של "מחני נא מספרך אשר כתבת", דהפרשה העשרים מתחילת התורה היא פרשת תצוה, וכיון שאמר "מספרך", קיים דיבורו, ספרך, הפרשה העשרים. בספר "מדרשו של שם" כתב רמז אחר "אשר כתבת", תיבת אשר בגמיטריא "תצוה" ספר "אוצרות התורה" [501]

וְחָשַׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כְּמַעֲשֵׂהוּ מִמְּנוּ יִהְיֶה (כח. ח)
 ידוע שבמצוה, מחשבה טובה מצטרפת למעשה, ואפילו אם נאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. וזהו שמרמז הפסוק: "וְחָשַׁב אֶפְדָּתוֹ", מחשבה של מצוה, שמקשטת את האדם (אפוד פירושו: קישוט), הריהי "כְּמַעֲשֵׂהוּ", כאילו כבר עשה את המצוה. אך במה דברים אמורים, כאשר "מִמְּנוּ יִהְיֶה", שרצה באמת לעשות את המצוה ורק נאנס ולא עשאה.

ספר "מענינה של תורה"

"זהב טהור" משא ומתן באמונה וקביעות עיתים לתורה
 וּשְׁתֵּי שְׂרָשָׁוֹת זָהָב טְהוֹר מִגְבֻּלַת תַּעֲשֶׂה אִתָּם (כח. יד)
 יש לרמז "זָהָב טְהוֹר", היינו פרנסה כשרה ונקיה, ושורש פרנסה כשרה היא שתי שרשים: א) שיעסוק במשא ומתן באמונה, כמו שאמרו (שבת לא.): נשאת ונתת באמונה.

הלכה: עניית אמן על ברכות שנאמרו באופנים שונים
 נשים שמברכות על מצוה עשה שהזמן גרמא, מותר לענות על ברכת אמן. אונן אינו עונה אמן, ואין עונים אמן על ברכתו. אין עונים אמן אחר ברכה מי שמתפלל בתזקה ודרך אלימות. אחרי ברכת שוטה, אין לענות אמן. אחר חרש המדבר ואינו שומע או שומע ואינו מדבר עונים אמן. השומע ברכה מחבירו המתפלל תפלת לחש, חלקו הפוסקים, ויש הסוברים שלא יענה אחריו אמן, לכן ימנע עצמו מלעמוד שם וילך למקום אחר. אולם בראש השנה ויום כיפור מותר. אסור לענות אמן על ברכה שנאמרה במקומות האסורים.

ספר "נוטרי אמן"

פתגם: הערכה הינה השוואה בין המצוי לרצוי

ספר "שמחלה"

חקירה: משקה הבלוע בפרי

הוא אוכל, ורק כשיוצא מהפרי נעשה למשקה, או שהוא משקה ורק כשהוא בלוע יש לו דיני אוכל כי הוא טפל לפרי (ברכת אברהם פסחים לג: ד"ה טומאה. רא"ש, משקה, ר"ש, אוכל)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

בעל הברית

מחברו של "ספר הברית" מסר את ספרו להפצה בידי איש פשוט, שהיה מחזר על העיירות וימכור את הספר לכל דורש. נכנס יצר של גאוה באותו האיש והיה מציג את עצמו כמחבר הספר, למען יגדל כבודו בעיני הבריות. לימים נקלע האיש לביתו של גביר אחד, פיקח וידען, פתח הלה בשיחה עם ה'מחבר' והתחיל דן עמו בעניני חכמת הטבע, לא ארכו הרגעים עד שעמד הגביר על טיבה האמיתית של אורחו. מסתבר, אמר לו, כי אינך אלא הסנדק ולא בעל הברית.

ספר "חזק וחלק" חלק א' (דף ר)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת גויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה גיזות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, גיינט מסעודה בת גיולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צירלי בן גיולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, לינה רחל בת מיה, ראובן בן חנינה.

הצטוה לעשות זאת ביום הכפורים, שהוא היום הקדוש ביותר בשנה, בהיכנסו לקודש הקודשים, שהוא המקום הקדוש ביותר בעולם, מדוע, אם כן יש להסיק מכך לגבי כל האדם פשוט בהיכנסו לביתו הרגיל בסתם יום של חול? הא למדת, שאצל כלל ישראל אין מושג של 'יהודי פשוט', אלא כל אחד ואחד יכול להתעלות לדרגה של קודש הקודשים, ולהפוך את הבית שלו למקום של שאי קדושה וטהרה, כפי שהיה הכהן הגדול ביום הכיפורים בקודש הקודשים.

וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד (כח.לח)

מידה מיוחדת לבני ישראל, אשר בה הצטיינו מאז, כמאמר חז"ל (ביצה כה:): ישראל הם עזים שבאומות. טבע זה, מפרש ה"חתם סופר", הוטבע באומה היהודית, כדי שיהיה בה את הכח והתקיפות לעמוד כנגד כל שונאיה ורודפי אמונתה, וכדי שתוכל לדבוק בעוז באמונה, גם כששבעים זאבים עומדים לבלוע אותה. מאידך גיסא, אמרו חז"ל (אבות פ"ה) שכן העזות היא מידה מגונה, והיא היפך הבושה הטבעית, אשר נחשבת כאחת מסימניה של האומה היהודית: ביישנים, רחמנים, וגומלי חסדים (יבמות עט.), אין ראוי, איפוא, להשתמש במידת העזות אלא כנגד משנאי ה' והקמים כנגד הדת ומצוותיה. דבר זה מרומז בציץ, דעליו אמרו חז"ל, כי בא לכפר על עוון עזות מצח (ערכין טז). דוקא על הציץ שעל המצח נרשם "קדש לה", כדי לרמז, כי אין להשתמש במידה זו, בעזות פנים, כי אם במקום שהוא קודש לה, אשר שם הותרה העזות, אבל במקום אחר מגונה מידה זו ויש לברוח ממנה כמפני האש.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קָדֵשׁ קְדָשִׁים (כט. לז)

דבר פלא הוא שהמזבח הנחושת נקרא "קודש קדשים" כאן ולהלן (מ. י) אף שעמד בחוץ להיכל, ואילו מזבח הקטורת שעמד בתוך ההיכל כנגד הארון נקרא "קודש" (להלן מ. ט), וכבר עמד ברמב"ן על כך, שהרי רק מקום משכן העדות נקרא "קדש הקדשים", כאמור לעיל (כו. לג): "והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קודש הקדשים". רמז מוסרי עמוק מוצא מכאן רבי משה פיינשטיין זצ"ל: התורה באה לרמוז לתלמיד חכם שנמשל למזבח, כי גם אם בעת היותו בתוככי בית המדרש מעשיו הם רק בבחינת 'קודש', צריך הוא להשגיח כי בעת היותו בחוץ, בין אנשים פחותים ובאווירה ירודה, יהיו מעשיו בבחינת "קודש קדשים", ועליו לגדור עצמו ולהתחזק. זאת ועוד, אף מי שנחשב בתוככי בית המדרש, בין תלמידי החכמים, רק בגדר 'קודש', עליו לדעת כי בעיני ההמון הוא נחשב "קודש קדשים", ולומדים העם ממעשיו, לכן חייב הוא להישמר ולהיזהר עשרת מונים בכלל הנהגותיו והלכותיו.

רב רובין זצ"ל בספר "שנים מקרא"

